

Oktober 2025

SAMEN BOUWEN AAN EXPEDITIE HARLINGEN

Duik in een zee van verhalen en beleef
Harlingen door de ogen van haar zeehelden

tapart

INHOUD

Voorwoord	5	Nieuw aanbod	32 - 39
Propositie	6 - 7	Tijdljn	40 - 47
Externe propositie	6	Korte termijn 2026 - 2027	40 - 46
Interne propositie	7	Stip op de horizon 2028 - 2030	47
Thema's	8 - 10	Samenwerking	48
Pijlers	11	Kansen	49 - 50
Voorbeeld <i>Visserij</i>	12 - 15	Credits	51
Zeehelden	13		
Zee van verhalen	14		
Aanbod	15		
Totaalconcept	16 - 31		
Expeditieplatform	17 - 19		
Expeditepas	20		
Expeditegids (app)	21		
Expeditecentrum	22		
Stad en havens	23		

VOORWOORD

Harlingen, de enige zeehavenstad van Friesland, is rijk aan maritieme verhalen. Al eeuwenlang bepaalt het ritme van eb en vloed het leven in deze historische stad aan de Waddenzee. Met Expeditie Harlingen geven we hier een eigentijdse invulling aan, als uitwerking van de Ontwikkelagenda Recreatie en Toerisme 2024–2030 zoals vastgesteld door de gemeenteraad.

Het concept is tot stand gekomen via een participatief traject met een brede bijeenkomst, diverse denktanks en gesprekken met belanghebbenden. Ook sluiten we nadrukkelijk aan bij het Visserij Ontwikkel Plan, waarvoor al financiering beschikbaar is. Deze onderdelen zien we als kans en opmaat om het bredere maritieme verhaal van Harlingen te vertellen.

Expeditie Harlingen brengt de maritieme verhalen van de stad tot leven, verbindt het bestaande aanbod en maakt ruimte voor nieuwe initiatieven en belevingsconcepten. Een totaalconcept met een fysiek Expeditiecentrum op de Nieuwe Willemshaven, een digitaal platform als gids, en beleefbare maritieme verhalen in de stad en havens. Zo groeit Harlingen stap voor stap uit tot maritieme belevingsbestemming met jaarrond aanbod en bovenregionale aantrekkingskracht.

Expeditie Harlingen biedt partners een gedeeld podium: een krachtig merk, collectieve promotie en inhoudelijke ondersteuning. Het resultaat? Meer bereik, meer bezoekers en meer waarde – voor de stad én voor iedereen die meedoet.

PROPOSITIES

Voor Expeditie Harlingen zijn maritieme proposities ontwikkeld: extern om Harlingen als maritieme belevingsstad te positioneren, intern om stakeholders te verbinden en samenwerking te versterken.

© Tall Ship Races Harlingen

Externe propositie

In Harlingen begint jouw expeditie.

Stap binnen in de enige zeehavenstad van Friesland – een historische plek aan het Wad waar de zee nooit ver weg is.

Hier meren eeuwenoude schepen en moderne ontdekkers aan, en komen verhalen van vissers, ontdekkingsreizigers, scheepsbouwers, reders en scheepsvolk tot leven.

Dwaal door de stad en havens, duik in een zee van verhalen en ontmoet de zeehelden die deze stad groot maken. Hier proef je de sfeer van een stad die al eeuwen leeft met de zee.

Luister naar het concept voor de audio-identiteit van Expeditie Harlingen

© Witte Swaen, Sail Amsterdam

Interne propositie

Harlingen leeft met de zee – al eeuwenlang.

Vanuit die kracht bouwen we samen aan Expeditie Harlingen: een maritieme beleving die ondernemers en betrokken partners met elkaar verbindt, fysiek én digitaal.

Door samen op te trekken vergroten we de aantrekkingskracht van Harlingen én versterken we elkaars aanbod en initiatieven.

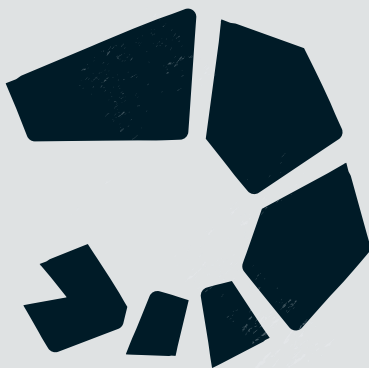
THEMA'S

Een heldere thematische lijn geeft Expeditie Harlingen samenhang, herkenbaarheid en een overzichtelijk aanbod. Er zijn acht thema's gedefinieerd voor Expeditie Harlingen.

Visserij

Vangst van het wad

Harlingen en de visserij zijn onlosmakelijk verbonden – een eeuwenoude traditie vol vakmanschap, hedendaagse uitdagingen en innovatie voor een duurzame toekomst.

Walvisvaart

De Harlinger walvisjagers

Harlinger schepen en bemanningen verkenden de grenzen van het onbekende en joegen vol durf op de reuzen van de zee. Waar eens jacht heerste, staat nu bescherming centraal.

Admiraliteit

De Friese oorlogsvloot

Tussen 1645 en 1795 was Harlingen een bolwerk van maritieme macht, met de Friese Admiraliteit aan het roer over de Friese wateren.

Nautische hulpdiensten

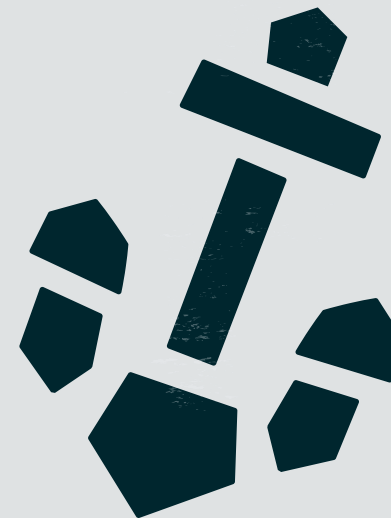
Redders op zee

In weer en wind waken Harlinger hulpdiensten dag en nacht over veiligheid op en rond de Waddenzee.

Maritiem erfgoed

Varende geschiedenis

De historische schepen van Harlingen – van Tall Ships en het expeditie-schip tot de zeesleepboot en het lichtschip – houden het verleden levend en het maritieme vakmanschap zichtbaar.

Waddenzee

Poort tot werelderfgoed

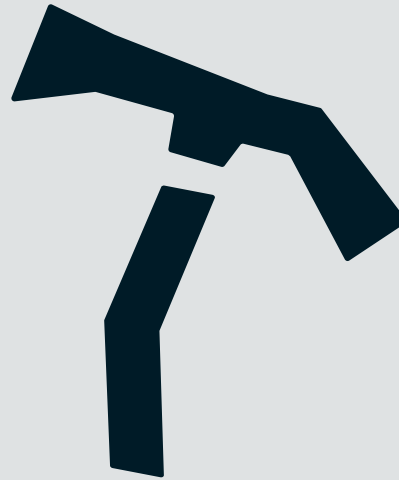
Harlingen leeft in het ritme van de Waddenzee, waar inwoners zich nog altijd aanpassen en samenleven met dit unieke natuurgebied.

Scheepsbouw

Vakmanschap aan de kade

Al sinds de 17e eeuw bouwt en onderhoudt Harlingen schepen – van houten hellingen tot moderne werven.

Koopvaardij

Handelsgeest op zee

Van rogge en hout tot wijn en haring: Harlingen is groot geworden door de koopvaardij en is nog steeds een speler in de internationale koopvaardij.

PIJLERS

Elk thema binnen Expeditie Harlingen bestaat uit drie met elkaar verbonden pijlers:

Zeehelden

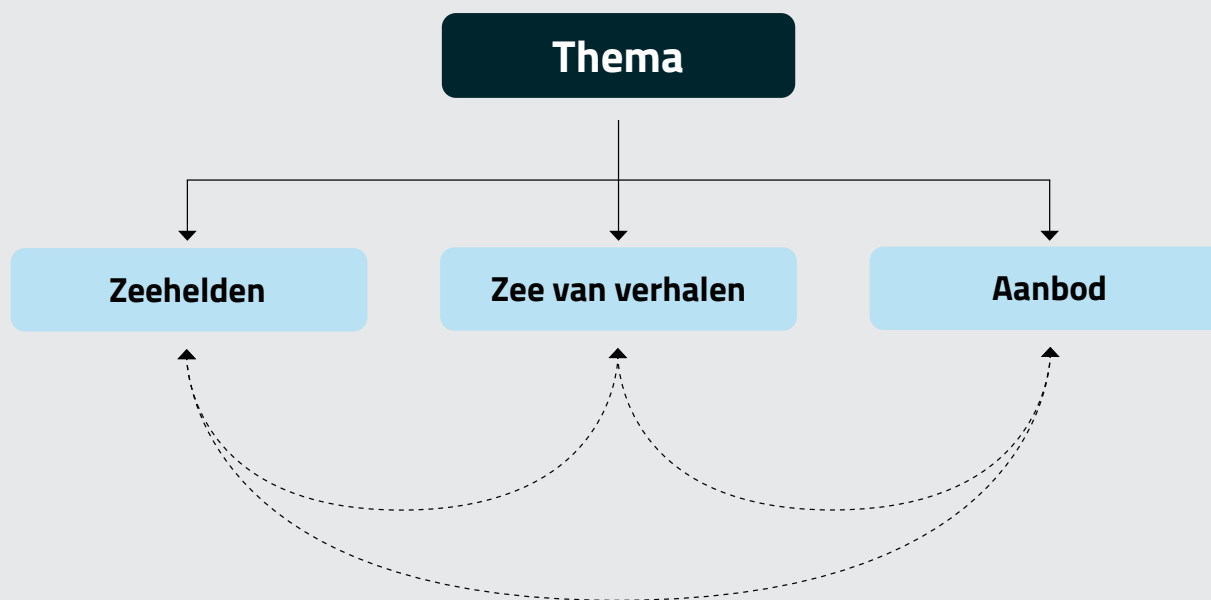
Echte mensen geven het thema een gezicht – van iconen als Tjerk Hiddes de Vries en Klaas Hoekstra tot hedendaagse vissers, redders en scheepsbouwers. De Zeehelden zijn de vertellers van Expeditie Harlingen.

Zee van verhalen

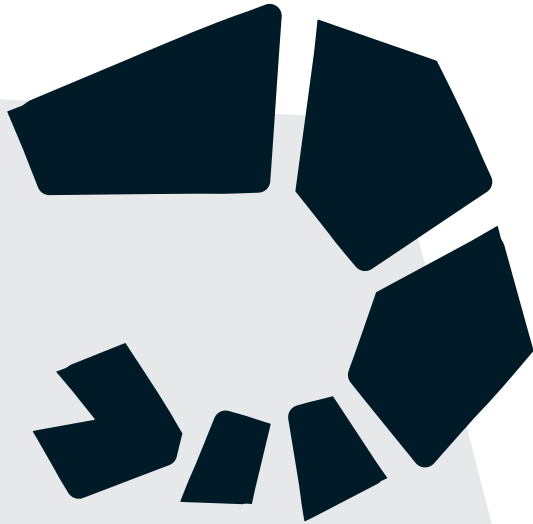
Harlingen barst van maritieme verhalen die het waard zijn om te delen. Expeditie Harlingen brengt deze verhalen boven water – digitaal én fysiek – en nodigt bezoekers uit om zelf op expeditie te gaan.

Belevingsaanbod

Presenteren van al het aanbod met een maritiem karakter; bestaande initiatieven en nieuw te realiseren belevingsconcepten. Verhalen en zeehelden verrijken, versterken en verbinden het aanbod.

Het structuur-anker is een netwerk waarin alle pijlers met elkaar in verbinding staan.

VISSERIJ

Vangst van het wad

Dit hoofdstuk is de conceptuele uitwerking van één van de thema's binnen Expeditie Harlingen: de visserij.

Harlingen kent een rijke visserscultuur die onder druk staat. Expeditie Harlingen eert vakmanschap, maakt de keten zichtbaar en vertelt eerlijk over uitdagingen, innovatie en toekomst.

"In alle vroegte ruikt de haven naar zout en diesel. De eerste zonnestralen glinsteren op het natte dek van een thuiskomende kotter, terwijl meeuwen luidkeels meevieren met de terugkeer van de vissers. Handen zwart van het werk, ogen vol ritme van de zee – de visserij is hier geen decor, maar een levensader."

Zeehelden

- ▶ Harlinger vissers (hedendaags), zoals garnalenvisser Simon Koorstra, handkokkelaar Jouke Visser en mosselkweker Adriaan Leuschel
- ▶ Personen uit de visserijketen zoals werknemers van de visveiling, verwerkers zoals Meromar, keurmeesters etc.
- ▶ Historische vissers
- ▶ *Optioneel: fictieve personages (Garnalen Grietje, Kokkelkind etc.) gericht op specifieke doelgroepen*

© Jouke Visser, Dirk Bruin

© Simon Koorstra, Catrinus van der Veen

Zee van verhalen

Verhalen van zee

De zee laat niemand onveranderd. Harlinger vissers delen hun persoonlijke verhalen over bijzondere vangsten, onverwachte ontmoetingen met zeewezens, spannende reddingsacties en gevaarlijke stormen op zee. Maar ook over oude zeemanstradities, de kameraadschap aan boord, en het ritme van het leven op zee. Deze authentieke verhalen geven een uniek inkijkje in het bestaan van de mensen die hun leven wijden aan de vangst van het Wad.

De Harlinger visser

Wie is de Harlinger visser? Een trotse vakman, gevormd door het Wad en geworteld in een eeuwenoude vissersgemeenschap. Tussen getijden en regels houdt hij koers – soms in zwaar weer. Met zijn verhalen, zijn vakmanschap en zijn liefde voor de vangst wil hij zijn ambacht met jou delen.

Terugvaart in de tijd

Stap aan boord en vaar mee door de visserijgeschiedenis van Harlingen. Van houten kotters tot handgeknoopte netten: ontdek en beleef de hoogtijdagen van de visserij in Harlingen.

Van vis tot bord: de visserijketen in beeld

Wat gebeurt er tussen vangst en maaltijd? Volg de reis van vis, schaal- en schelpdier. Van het Wad via de visafslag naar jouw bord. Ontdek de mensen achter de keten: vissers, verwerkers, keurmeesters en chefs – ieder met hun eigen verhaal.

Wad nu? Vissen in een veranderende wereld

De visserij en het Wad staan onder druk: klimaat, regels en meningen veranderen het spel. Hoe ziet de toekomst eruit voor vissers? Ontdek hoe vissers innoveren, meebewegen én bijdragen aan een gezond ecosysteem.

© Harlingen Welkom aan Zee, Anna Zuidema

Aanbod

Onderdelen uit het Visserij Ontwikkel Plan (VOP):

- ▶ Visserij tentoonstelling
- ▶ Terugvaart in de tijd - Hoogtijdagen visserij
- ▶ Vispad - route door Harlingen
- ▶ Bezoek aan de visveiling
- ▶ Garnalenkotter op de kant

Mogelijke uitbreiding van het aanbod:

- ▶ Excursie op een vis-/garnalenkotter
- ▶ Ruiken, proeven en kopen van verse vis, schaal- en schelpdieren
- ▶ Visserijdagen, een jaarlijks terugkerend evenement in augustus
- ▶ Workshops zoals netten boeten, vis fileren etc.

TOTAALCONCEPT

Expeditie Harlingen is een totaalconcept, gericht op:

- ▶ Verbinden en versterken van het bestaande maritieme aanbod in Harlingen
- ▶ Tot leven brengen van maritieme verhalen in Harlingen
- ▶ Ontwikkelen van nieuw aanbod, waaronder interactieve en immersieve belevingsconcepten, en routes en arrangementen die zorgen voor verbinding tussen de binnenstad en de havens in Harlingen
- ▶ Activeren en betrekken van ondernemers en stakeholders, zoals horeca, winkels en overnachtingslocaties

© Harlingen Welkom aan Zee, Kor Wijnja

© Vrienden van de Willem Barentsz

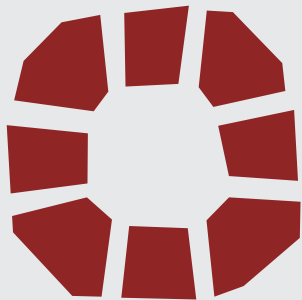

Met Expeditie Harlingen ontstaat een schaalbaar concept, waarin telkens nieuwe onderdelen kunnen aanmeren. Dit betekent dat Expeditie Harlingen steeds verder kan groeien.

Expeditieplatform

Met het Expeditieplatform wordt een digitaal platform gerealiseerd gericht op toeristen en bewoners. Op het platform worden maritieme verhalen verteld, de Zeehelden van Harlingen geportretteerd, en het volledige maritieme aanbod zichtbaar gemaakt.

Het Expeditieplatform sluit aan bij Harlingen Welkom aan Zee en krijgt een eigen subdomein, bijvoorbeeld *expeditie.harlingenwelkomaanzee.nl*.

Thema's

Alle thema's krijgen een eigen verhaallijn, icoon en kleurenpalet. Binnen elk thema vinden bezoekers het complete aanbod, inclusief bijbehorende verhalen en zeehelden.

Zeehelden

In dit gedeelte maken bezoekers online kennis met portretten van zeehelden uit verleden en heden, die je leiden naar bijbehorende verhalen en aanbod.

© Klaas Hoekstra, Harlingen Welkom aan Zee

Zee van verhalen

In het gedeelte 'Zee van verhalen' worden bezoekers geïnspireerd door aansprekende verhalen die leiden naar relevante zeehelden en aanbod.

Aanbod

Een volledig overzicht van het aanbod, gecategoriseerd naar type activiteiten, zoals expedities, tentoonstellingen, horeca en meer. Een kaartweergave toont het aanbod op een interactieve plattegrond van Harlingen. De agenda toont het actuele aanbod.

© Harlingen Welkom aan Zee

Arrangementen

Via het platform boeken bezoekers complete arrangementen, afgestemd op seizoen, doelgroep of interesse. In de eerste fase wordt hiermee een pilot uitgevoerd.

© Harlingen Welkom aan Zee

© Het Scheepvaartmuseum

Expeditiepas

De Expeditepas is een marketingtool waarmee het aanbod van Expeditie Harlingen wordt gepromoot.

Met de Expeditepas kan aanbod op het digitaal platform boekbaar worden gemaakt, eventueel met een korting. Zo kan de Expeditepas worden meegestuurd bij reserveringen van eilandparkeren.

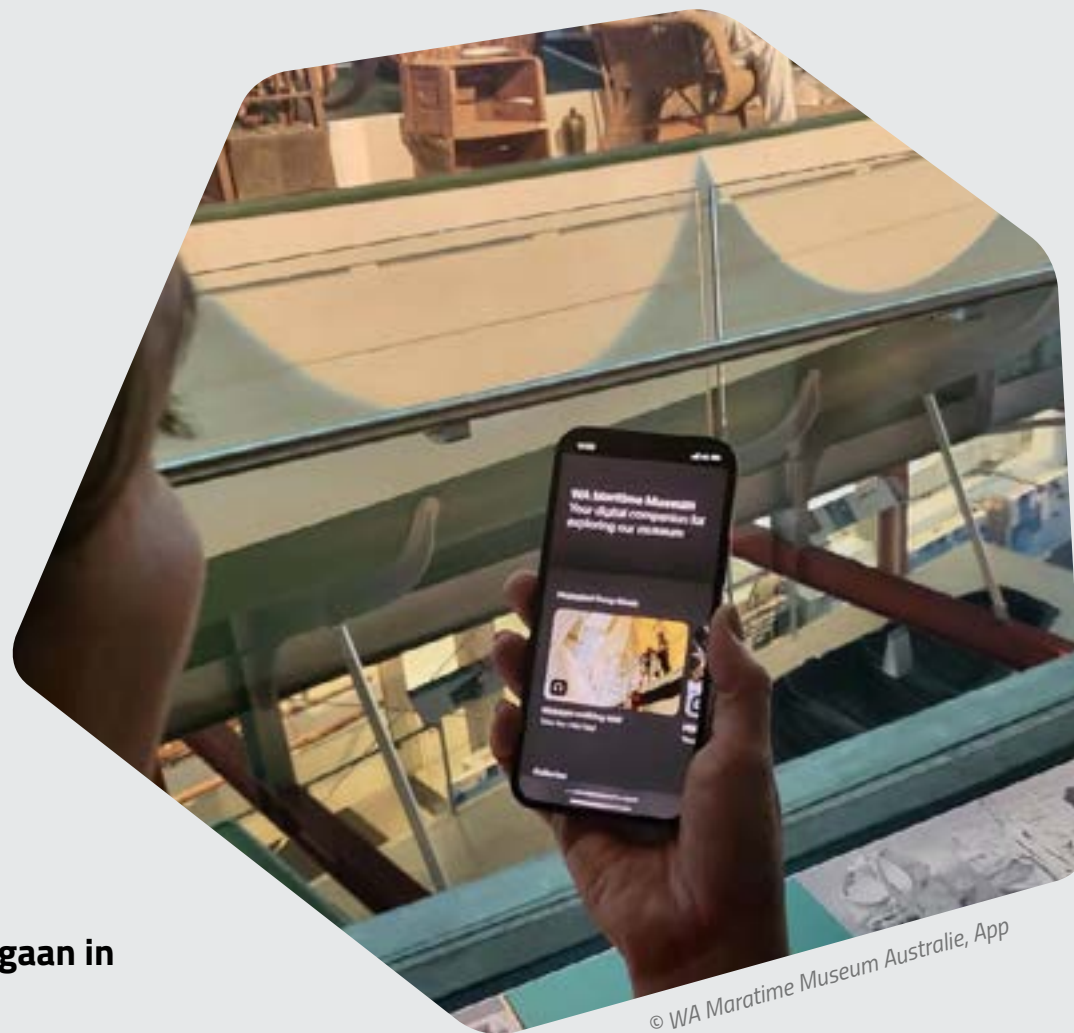
Aan de Expeditepas kan een spaarsysteem worden gekoppeld waarmee expeditiepunten verzameld kunnen worden. Deze kunnen toegang geven tot uniek aanbod, of verzilverd worden voor kortingen.

Expeditiegids (app)

De app versie van Expeditie Harlingen fungeert als persoonlijke gids, waarmee bezoekers op expeditie gaan in Harlingen.

Diverse routes (zoals podwalks, speurtochten en audiotours) verbinden het aanbod op thema en verhaallijn, en zorgen voor de verbinding tussen de stad en de havens. De app heeft een interactieve plattegrond waarmee bezoekers kunnen zien waar het aanbod zich in Harlingen bevindt. De Expeditiepas kan ook als digitale pas worden opgenomen in de app.

© WA Maritime Museum Australie, App

Expeditiecentrum

Centraal gelegen op de Nieuwe Willemshaven wordt het Expeditiecentrum gerealiseerd, een combinatie van binnen- en buitenterrein door het samenvoegen van DOK5 en de Willem Barentszwerf.

De Nieuwe Willemshaven is een logische plek voor de hoofdlocatie van Expeditie Harlingen: strategisch gelegen aan de rand van de binnenstad, omringd door maritieme elementen en voorzieningen. Deze plek biedt de bezoeker oriëntatie, bescherming bij slecht weer en een natuurlijke aansluiting op de binnenstad (centrum) en havens van Harlingen.

Binnen het nieuwe expeditiecentrum is ruimte voor zowel culturele als commerciële functies, zolang deze passen binnen het overkoepelende concept van Expeditie Harlingen en de totale bezoekersbeleving. Cultuur is ondersteunend en aanvullend op het maritieme aanbod, bijvoorbeeld in de vorm van maritiem geïnspireerde kunst, ambachtelijke producten, lokale lekkernijen of souvenirs. Zo wordt het expeditiecentrum ook een plek waar bezoekers kunnen rondstruinen en iets tastbaars meenemen dat de beleving verlengt. De omliggende horecagelegenheden worden betrokken bij de realisatie van de plannen. Zij zullen een belangrijke rol spelen als horeca punten voor bezoekers van het Expeditiecentrum.

© Willemshaven, Harlingen Welkom aan Zee

Binnen (huidige DOK5)

In de grote loods aan de Nieuwe Willemshaven krijgt Expeditie Harlingen diverse binnenonderdelen, waaronder interactieve tentoonstellingen over visserij en scheepsbouw, de Virtual Reality installatie genaamd Terugvaart in de tijd en stichting Sterke Yerke dat reeds gevestigd is in DOK5. Direct naast DOK5, en fysiek verbonden met het gebouw, bevindt zich het Tall Ship Experience Center. Daarnaast komen hier onder andere een ontvangst, een kassa, een infobalie, toiletten, een garderobe en een winkel. Omdat DOK5 deels in gebruik blijft en niet tijdig gerenoveerd kan worden, wordt gewerkt met tijdelijke – en mogelijk blijvende – box-in-box constructies. In DOK5 kan een verdiepingvloer worden gerealiseerd, voorzien van ramen aan de zeezijde

Buiten (huidige Willem Barentszwerf)

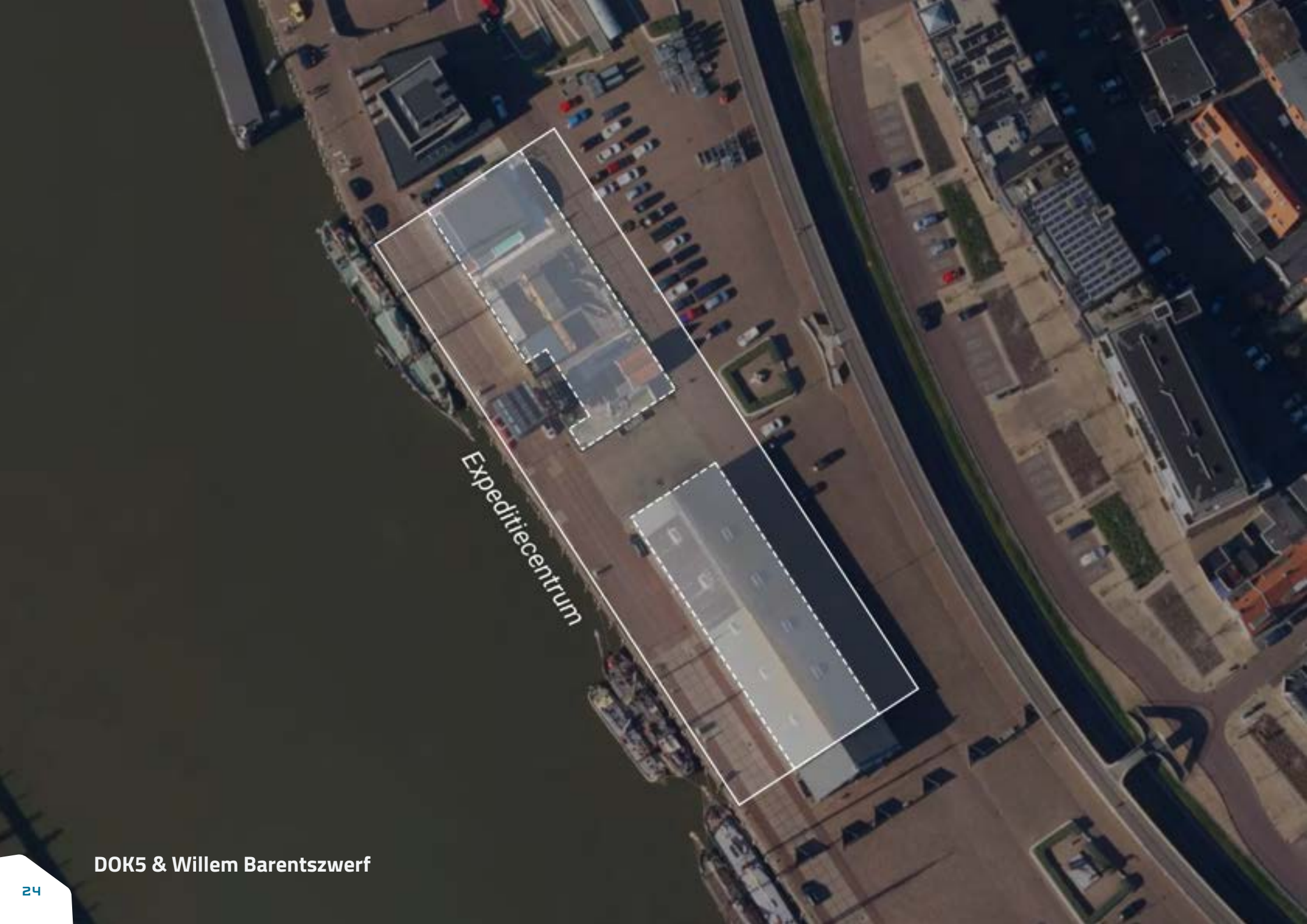
Het terrein aan de noordkant van DOK5, tegenover de ingang, is ideaal voor het clusteren van aanbod dat zich in de buitenruimte presenteert. Het terrein krijgt een open en aantrekkelijke uitstraling. Hier komt onder meer een garnalenkotter op de kant in zijn volle glorie, de werkplaats van Stichting Expeditieschip Willem Barentsz, een workshopruimte en de reconstructie van Spitsbergen met een heuse traankokerij.

De grootte en inrichting van het Barentszwerf terrein zal geschikt moeten zijn voor de realisatie van alle beoogde onderdelen. Dit vraagt mogelijk om een verruiming van het terrein of om een herschikking van onderdelen tussen Dok5, het buitenterrein van de Barentszwerf en het openbare gebied van De Nieuwe Willemshaven.

Stad en havens

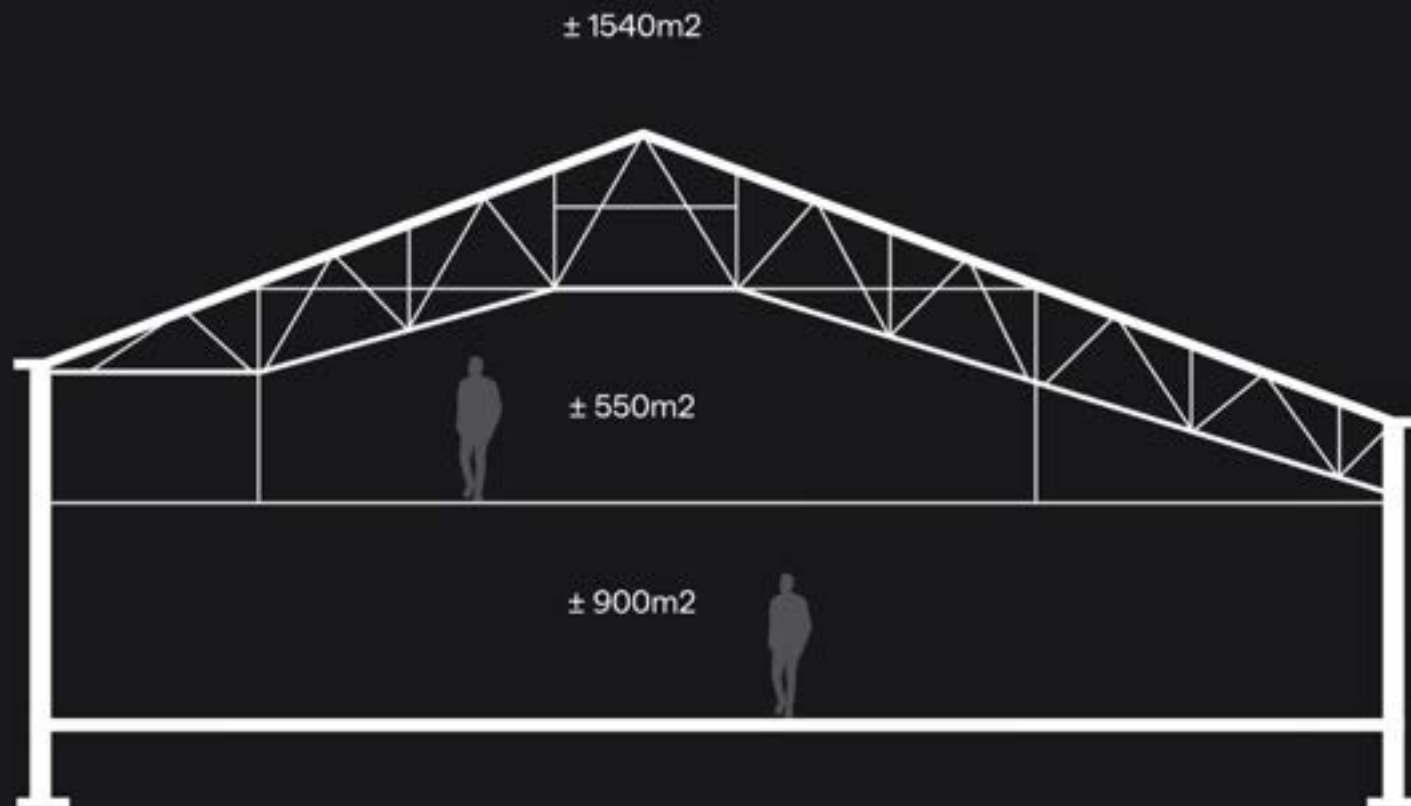
Elementen van Expeditie Harlingen worden niet alleen in het Expeditiecentrum toegevoegd, maar ook op diverse andere locaties in de stad en havens, waaronder:

- ▶ Samenwerking met Gemeentemuseum Het Hannemahuis waar diverse tentoonstellingen met een maritiem karakter worden geprogrammeerd. Het museum wordt een vast onderdeel van Expeditie Harlingen
- ▶ Aansluiting op de educatieve looproute op de Waddenpromenade
- ▶ Zeehelden zichtbaar maken in het straatbeeld, onder andere op abri's
- ▶ Onderzoek of mogelijke terugplaatsing van de misthoorn op de Zuiderpier
- ▶ Nieuwe belevingsconcepten op diverse locaties in Harlingen

Expeditiecentrum

Doorsnede DOK5

- KNRM
- Havenkraan Harlingen
- Witte Swaen
- Entrepotgebouw
- Blik havenbar
- De Jonge Seun
- Walvisfontein
- Slapen in een trechter
- Bruine Vloot
- Tall Ships Experience centre
- Het Brouwdok
- Jonas
- Twée Gebroeders Watersport
- De Sittard (Korpsschip)
- Regina Andrea
- Jenni Baynton (Radiolichtschip)
- Zeesleepboot de Holland

Bestaand aanbod - Nieuwe Willemshaven

NIEUW AANBOD

Tentoonstelling Visserij (VOP)

Een interactieve tentoonstelling over de visserij in Harlingen, van bloei tot krimp, met aandacht voor innovatie, keten en hedendaagse uitdagingen. Met portretten van hedendaagse vissers, audiovisuele verhalen waarin het werk in beeld gebracht wordt, een simulatie van een visveiling en verschillende interactieve doe-stations.

Thema(s)

Visserij

Locatie(s)

Expeditiecentrum - binnen

© Maritiem Museum, Marco de Swart

Tentoonstelling Scheepsbouw

Een interactieve tentoonstelling die het verhaal vertelt over scheepsbouw in Harlingen. Hoe Harlingen groot werd in de 17e eeuw met het bouwen van schepen, tot aan de hedendaagse scheepsbouw en werven die in Harlingen zijn gevestigd.

Thema(s)

Scheepsbouw

Locatie(s)

Expeditiecentrum - binnen

© Fram Museum, Marcus Thomassen

Terugvaart in de tijd (VOP)

Twee tijdreis-ervaringen die je mee op expeditie nemen naar de walvisvaart en de hoogtijdagen van de visserij in Harlingen. Dit kan een Virtual Reality (VR) installatie zijn met VR-headsets voor een individuele ervaring, of een immersieve ervaring die je met een gezelschap kan beleven.

Thema(s)

Visserij, Walvisvaart

Locatie(s)

Expeditiecentrum - binnen

Garnalkotter op de kant (VOP)

Een garnalkotter op de wal, in zijn volle glorie met netten en klossenpees. Bezoekers kunnen aan boord gaan van de kotter om daar inzicht te krijgen in het werk en de leefomstandigheden op een garnalkotter. De garnalkotter kan tevens dienen als podium en ontmoetingsplek tijdens evenementen, zoals de visserijdagen of culturele/ muziek evenementen.

Thema(s)

Visserij

Locatie(s)

Expeditiecentrum - buiten

© Maritiem Museum, Marco de Swart

Workshopruimte

In de workshopruimte ontdekken bezoekers op een interactieve en laagdrempelige manier maritieme ambachten en vaardigheden, met activiteiten voor jong en oud.

Thema(s)

Divers

Locatie(s)

Expeditiecentrum - buiten (overdekt)

Werkplaats Willem Barentszwerf

De werkplaats en opslagruimte van de Stichting Expeditieschip Willem Barentsz. De werkplaats kan grenzen aan de workshopruimte.

Thema(s)

Scheepsbouw

Locatie(s)

Expeditiecentrum - buiten (overdekt)

© Expeditieschip Willem Barentsz

Vispad (VOP)

De verloren vangst

Het Vispad is een educatieve, interactieve en verhalende route door Harlingen, met de visserij als centraal thema. De route is speciaal ontwikkeld voor gezinnen en jonge bezoekers en bevat speelse opdrachten, geleid door de fictieve zeeheld Fedde.

Het verhaal: Lang geleden verzamelden vissers alles wat hun leven op zee bijzonder maakte – van netten tot logboeken. Maar na een grote storm raakte deze schat vol vissers geheimen verspreid door de stad... Fedde, een jonge visser, wil het werk van zijn opa voortzetten – maar mist wat verloren ging. Help jij hem de Grote Vangst weer compleet te maken?

Thema(s)

Visserij

Locatie(s)

Stad en havens

Soundcatchers

Een soundcatcher is een grote luisterhoorn die gericht staat op specifieke locaties, zoals de Waddenzee, een haven of de binnenstad. Deze luisterhoorn heeft twee speakers waar bezoekers hun hoofd tussen kunnen steken. Uit de speakers klinken geluiden die passen bij de locatie waar de hoorn op gericht is. Zo kan je bijvoorbeeld luisteren naar marifoonverkeer op de Waddenzee, of naar het uitladen van een kotter in de visserijhaven.

Thema(s)

Divers

Locatie(s)

Badhuis - op het dak

© Portantis Rooftop Walk

© Visserijdagen Harlingen, Visit Friesland

Vismarkt

Zien, ruiken, proeven en kopen van verse vis, schaal- en schelpdieren. Op de vismarkt worden lokale en pure producten van de Harlinger vloot gepresenteerd. Bezoekers proeven hier de smaak van het wad, met korte educatieve momenten over herkomst, vangst en verhalen uit de visserijketen. Je proeft en koopt hier onder andere waddenmossels, kokkels en garnalen.

Thema(s)

Visserij

Locatie(s)

Expeditiecentrum - binnen of buiten

Panoramapanelen

Een panoramapaneel is een informatiebord waarop highlights uit de omgeving worden aangeduid. Deze panelen geven bezoekers context over het uitzicht waar zij naar kijken. Op een panoramapaneel kunnen zichtbare highlights worden getoond zoals de eilanden en monumenten, maar ook onzichtbare highlights zoals de locatie van scheepswrakken.

Thema(s)

Divers

Locatie(s)

Badhuus - op het dak

© Panorama Sareis, Malbun

Tentoonstelling Nova Zembla

Deze interactieve tentoonstelling vertelt het indrukwekkende verhaal van ontdekkingsreiziger Willem Barentsz en zijn legendarische expeditie naar het hoge noorden. Op basis van de reeds bestaande tentoonstelling en verhaallijn die is opgesteld door de Stichting Expeditieschip Willem Barentsz. Uiteraard is een bezoek aan het reconstructieschip De Witte Swaen het hoogtepunt van deze tentoonstelling.

Thema(s)

Scheepsbouw, Maritiem erfgoed

Locatie(s)

Expeditiecentrum - binnen en buiten

Tentoonstelling Walvisvaart

Deze interactieve tentoonstelling vertelt het indrukwekkende, avontuurlijke én confronterende verhaal van Harlingen als havenstad van de walvisvaart. Hierin wordt aandacht besteed aan de zeehelden van toen en de schaduwkanten van de walvisvaart. Het verhaal van de walvis laat zien hoe de mens door de eeuwen heen anders is gaan kijken naar dit majestueuze dier.

Thema(s)

Walvisvaart

Locatie(s)

Expeditiecentrum - binnen

Reconstructie Spitsbergen en traankokerij

Harlingen had ten tijde van de walvisvaart een nederzetting op Spitsbergen. De Stichting Expeditiechip Willem Barentsz realiseert een reconstructie van deze nederzetting, inclusief de bouw van een heuse traankokerij. Waarmee de leefomstandigheden en het werk van de walvisvaart zichtbaar wordt gemaakt.

Thema(s)

Walvisvaart

Locatie(s)

Expeditiecentrum - buiten

© De walvisoliefabriek op Jan Mayen Island, 1639

Tentoonstelling KNRM

Een interactieve tentoonstelling over het reddingswerk van de KNRM, van de eerste reddingspogingen tot de moderne reddingsboten en technologie van nu. Met aandacht voor de geschiedenis van de reddingsmaatschappij, de ontwikkeling van het werk en de rol van Harlingen als reddingstation. Met portretten van reddingsmedewerkers en verhalen van reddingsacties. Bezoekers ervaren het reddingswerk ook via interactieve mini-games zoals Search & Rescue.

Thema(s)

Nautische hulpdiensten

Locatie(s)

Expeditiecentrum - binnen

© Maritiem Museum Rotterdam, Marco Swart

Podwalks

Thematische audiowandelingen waarin verhalen tot leven komen tijdens elke route. Naast audio kunnen er interactieve elementen worden toegevoegd om een verhaal tot leven te brengen, zoals Augmented Reality (AR), quizvragen en andere spelelementen. Met fysieke bewegwijzering en bordjes in het straatbeeld.

Bij aanvang worden de volgende podwalks voorzien:

► **De Friese admiraliteit**

Ontdek het verhaal over de machtige Admiraliteit in Harlingen

► **Langs het spoor van de walvisvaart**

Ervaar de sfeer in Harlingen in de dagen voorafgaand aan het vertrek van Klaas Hoekstra, de laatste Harlinger walvisjager

► **Scheepsbouw in Harlingen**

Ontdek hoe de scheepsbouw Harlingen groot maakte op het maritieme toneel

► **Historische zeehavenstad**

Luister naar verhalen over iconische schepen en hun geschiedenis

Thema(s)

Divers

Locatie(s)

Stad en havens

© Gemeente Harlingen

© Visit Noardwest Fryslân

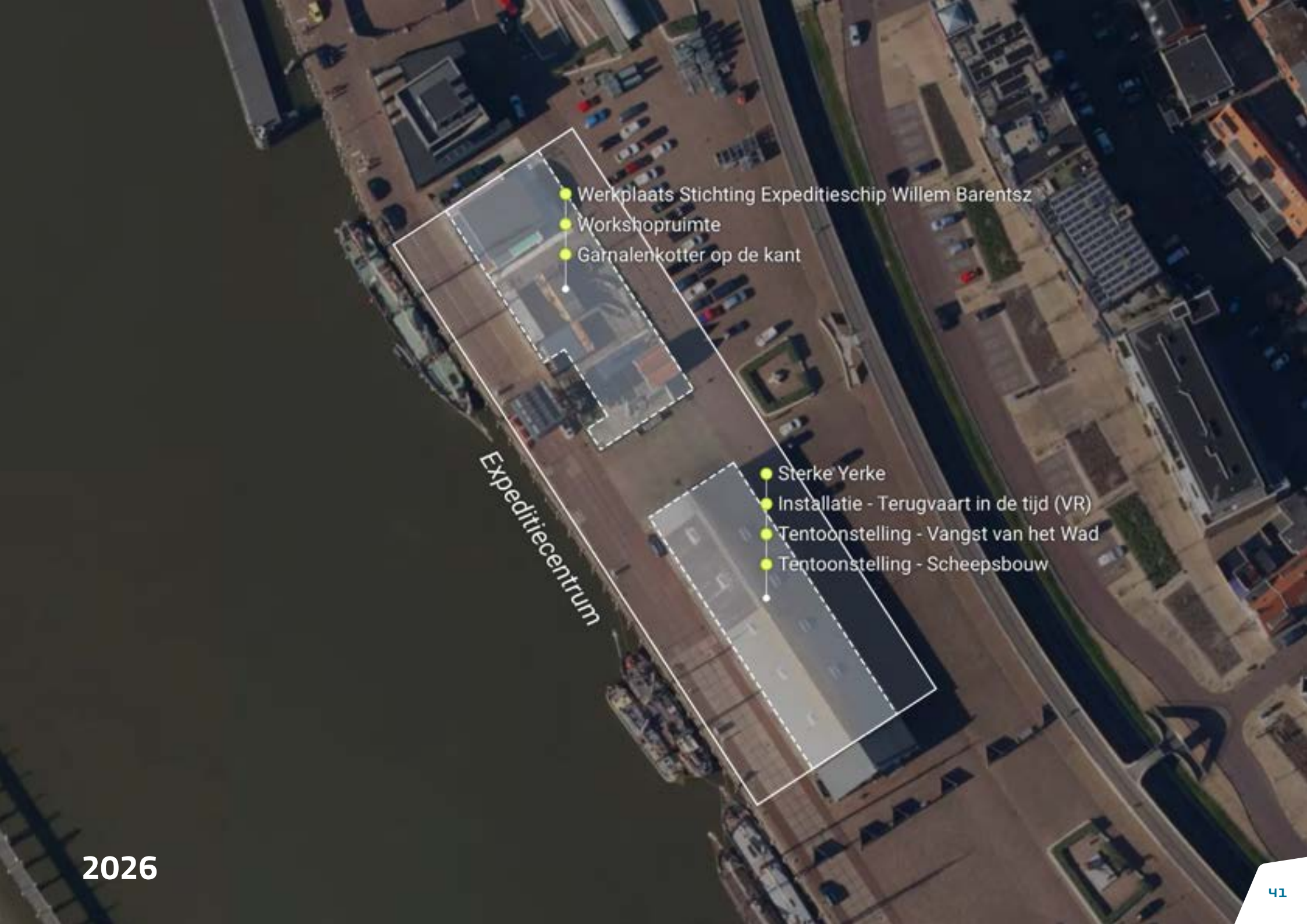

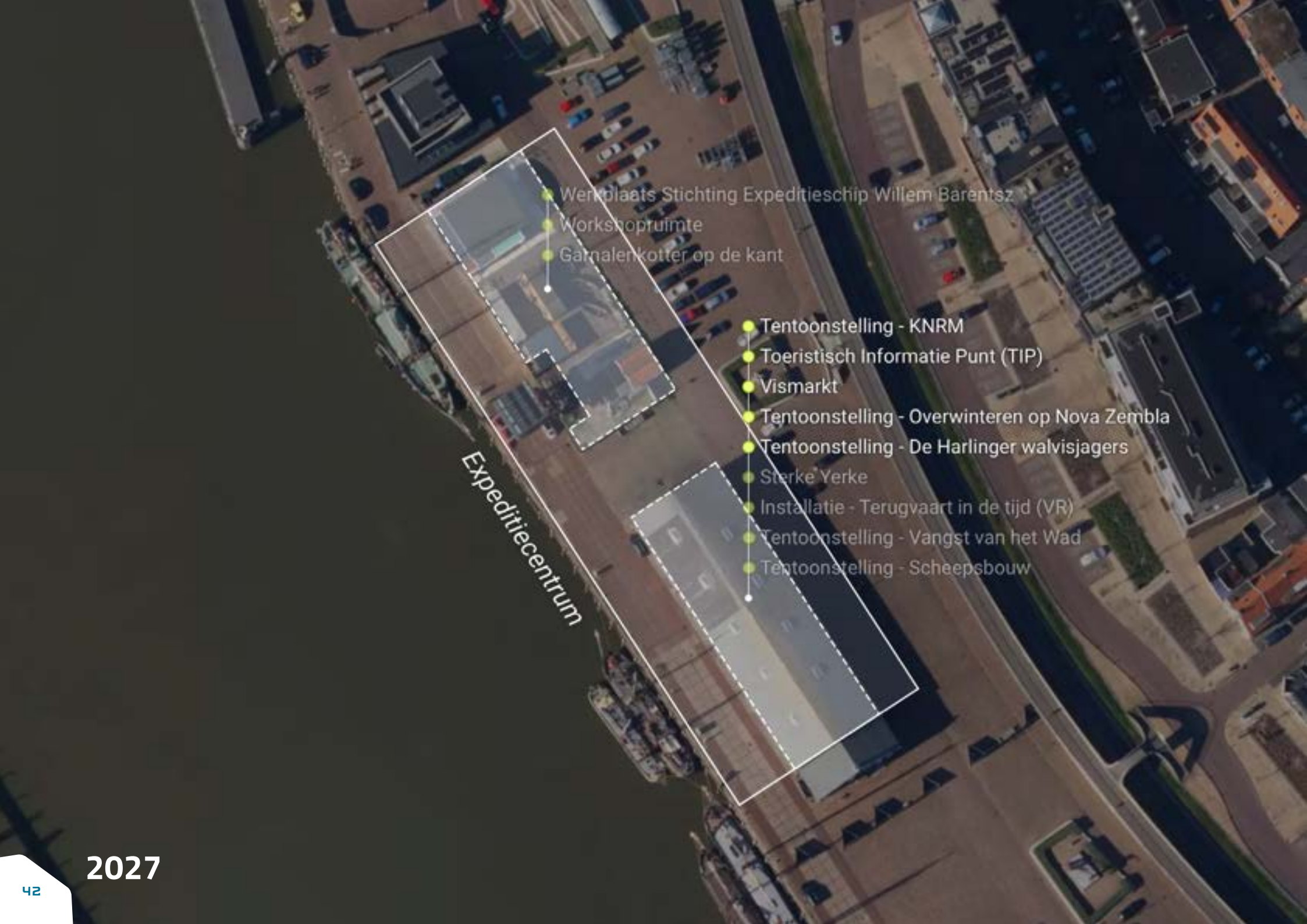
Korte termijn 2026 - 2027

Het Visserij Ontwikkel Plan (VOP) dient als katalysator voor Expeditie Harlingen. Dankzij concrete financiering kunnen VOP-onderdelen op korte termijn worden gerealiseerd. Voor de realisatie van de overige maritieme onderdelen is aanvullende financiering nodig. Deze fase richt zich op vier onderdelen: de VOP-onderdelen, het verbinden en versterken van bestaand aanbod, het opstarten van haalbare korte termijn initiatieven, en de ontwikkeling van het merk Expeditie Harlingen samen met de realisatie van het digitale platform. De eerste concrete opleveringen staan gepland voor 2026 en 2027.

Omschrijving	Thema	Locatie	Jaar
Merkontwikkeling Expeditie Harlingen		Algemeen	2026
Expeditieplatform - Digitaal platform	Alle	Online	2026
Tentoonstelling - Visserij (VOP)	Visserij	Expeditiecentrum	2026
Tentoonstelling - Scheepsbouw	Scheepsbouw	Expeditiecentrum	2026
Terugvaart in de tijd (VOP)	Visserij	Expeditiecentrum	2026
Garnalenkotter op de kant (VOP)	Visserij	Expeditiecentrum	2026
Workshopruimte	Divers	Expeditiecentrum	2026
Werkplaats Willem Barentszwerf	Scheepsbouw	Expeditiecentrum	2026
Vispad (VOP)	Visserij	Stad en havens	2026
Podwalk - De Friese admiraliteit	Admiraliteit	Stad en havens	2026
Podwalk - Scheepsbouw in Harlingen	Scheepsbouw	Stad en havens	2026
Podwalk - Historische zeehavenstad	Maritiem erfgoed	Stad en havens	2026
Toeristisch Informatie Punt (TIP)*		Expeditiecentrum	2027
Soundcatchers	Divers	Badhuus	2027
Panoramapanelen	Divers	Badhuus	2027
Vismarkt	Visserij	Expeditiecentrum	2027
Tentoonstelling - Walvisvaart	Walvisvaart	Expeditiecentrum	2027
Tentoonstelling - Nova Zembla	Scheepsbouw	Expeditiecentrum	2027
Tentoonstelling - KNRM	Nautische hulpdiensten	Expeditiecentrum	2027
Podwalk - Langs het spoor van de Walvisvaart	Walvisvaart	Stad en havens	2027

* Voorgestelde denkrichting vanuit Tapart. De gemeente beoordeelt de wenselijkheid en onderzoekt de haalbaarheid.

- Werkplaats Stichting Expeditieschip Willem Barentsz
- Workshopruimte
- Garnalenkotter op de kant

- Tentoonstelling - KNRM
- Toeristisch Informatie Punt (TIP)
- Vismarkt
- Tentoonstelling - Overwinteren op Nova Zembla
- Tentoonstelling - De Harlinger walvisjagers
- Sterke Yerke
- Installatie - Terugvaart in de tijd (VR)
- Tentoonstelling - Vangst van het Wad
- Tentoonstelling - Scheepsbouw

Expeditiecentrum

Verbinding Stad en havens - Dekking van alle podwalks

Waddenspromenade (industriehaven en visveiling)

Bargebuurt (Muurschildering Lichtendahl)

Waddenspromenade (Omgekomen Zeevarenden)

Noorderhaven (hoogtijdagen visserij)

Stadhuis

Willemshaven (vissersschepen en potvisfontein)

Willemshaven (restaurant)

Zuiderhaven (historische ligplaatsen)

Zuiderhaven (visafslag)

De Waddenzee

Koementerrein (garnalendrogerij en zoetwatervisserij)

Badhuus en Expeditiehaven

Stip op de horizon: 2028 - 2030

Vanaf 2028 ligt er een kans om het expeditiecentrum – met name de binnenlocatie (DOK5) – verder te ontwikkelen tot volwaardige slechtweervoorziening en publiekstrekker. Dit kan zowel door verbouw als door mogelijke nieuwbouw. Voor deze fase is een andere organisatievorm nodig, waarbij ook marktpartijen actief worden betrokken. Het onderstaande aanbod schetst een stip op de horizon: denkrichtingen om Expeditie Harlingen door te laten groeien. Het betreft nadrukkelijk geen vaststaand plan. De genoemde locaties zijn indicatief en worden in overleg met betrokken partijen definitief vastgesteld. Daarnaast worden per aanbod de relevante kennishouders actief betrokken bij de verdere inhoudelijke ontwikkeling.

Omschrijving	Thema	Locatie	Jaar
Reconstructie Spitsbergen en traankokerij	Walvisvaart	Expeditiecentrum	2028
Tentoonstelling - Admiraliteit	Admiraliteit	Hannemahuis	2028
Soundcatchers	Divers	Waddenpromenade	2028
Soundcatchers	Divers	Zuiderpier	2028
Portretten zeehelden in het straatbeeld	Divers	Stad en havens	2028
Uitbreiding van arrangementen	Divers	Online	2028
Boeking / Expeditiepas		Online	2028
Opwaardering Tall Ships Experience Center	Maritiem erfgoed	Expeditiecentrum	2028
Maritieme escaperoom		Expeditiecentrum	2029
Tijdelijke tentoonstelling - Waddenzee	Waddenzee	Expeditiecentrum	2029
Tentoonstelling - Koopvaardij	Koopvaardij	Hannemahuis	2029
Misthoorn	Nautische hulpdiensten	Zuiderpier (kop)	2029
Sil de potvis	Walvisvaart, Waddenzee	Willemshaven	2029
Tijdelijke tentoonstelling - Scheepvaart	Koopvaardij	Expeditiecentrum	2030
Simulatiecentrum sluisbediening		Tjerk Hiddessluizen	2030
Mini-Expeditiecentrum	Divers	Waddenpromenade	2030
Zeevonk beleving	Walvisvaart	Waddenpromenade	2030

SAMENWERKING

Expeditie Harlingen ontstaat door een samenwerking met diverse partijen uit Harlingen:

- City marketing - Gemeente Harlingen
- Visserij en bedrijven uit de visserijketen
- Stichting Expeditie Willem Barentsz
- KNRM vestiging in Harlingen
- Gemeentemuseum Het Hannemahuis
- Maritieme Academie Harlingen
- Stadsgidsen
- Toeristisch Informatie Punt (TIP)
- De Bruine Vloot
- Sterke Yerde
- Port of Harlingen
- Maritieme Erfgoed Alliantie als vertegenwoordiger van het maritieme (drijvende) erfgoed, waaronder De Bruine Vloot, Het Lichtschip, De Sittard, historische reddingsboten enz.
- Chartervaart / Rondvaart
- Scheepswerf
- Harlinger Watersportvereniging (HWSV)
- Horeca
- Stichting Fries Blauw
- Evenementenorganisaties, waaronder Visserijdagen, Tall Ships Races Harlingen (Stichting Harlingen Sail), Harlingen Onbeschut, Zoutsloter Kerstmarkt, Vloeddag, HT Race en Harlinger Kampioenschap Sloeproeien
- Overige partijen waar een samenwerking mee kan worden gezocht ter promotie van Expeditie Harlingen: Waddencentrum Afsluitdijk, Planetarium Franeker, Visit Wadden, Rederijen die aanmeren in Harlingen, Campings en vakantieparken in de regio, Maritieme musea in Nederland en Toeristische organisaties in binnen- en buitenland

Daarnaast is het van belang een maritiem historicus te betrekken die Expeditie Harlingen inhoudelijk begeleidt.

KANSEN

Naast de concrete ontwikkelingen die in dit document worden toegelicht, biedt Expeditie Harlingen nog diverse kansen die het waard zijn om nader te onderzoeken:

- ▶ Gebiedsontwikkeling Waddenpromenade: Er komt een educatieve route op de Waddenpromenade, het is kansrijk om Expeditie Harlingen hierop aan te sluiten. Zo komen er speciale tegels in de bestrating, die kunnen dienen als fysieke bewegwijzering voor routes, podwalks en speurtochten. Deze vorm is schaalbaar naar andere delen van Harlingen.
 - ▶ Vernieuwing van het langparkeerterrein biedt kansen voor de promotie ter bevordering van de zichtbaarheid van Expeditie Harlingen. Denk aan portretten van zeehelden op (digitale) abri's en billboards, beelden van het Expeditiecentrum en belevingsconcepten en plattegronden met het volledige aanbod van Expeditie Harlingen.
 - ▶ De poort in de stormkering biedt een uitgelezen kans voor een opvallende installatie, bijvoorbeeld met licht. Dit kan de nieuwsgierigheid van bezoekers prikkelen en zo een positieve impuls geven aan de bezoekersstroom naar de Nieuwe Willemshaven en het Expeditiecentrum.
 - ▶ Gebiedsontwikkeling binnenstad: het ontwerp voor de vernieuwing van de binnenstad nadert de eindfase. Mogelijk kan er in de detaillering nog aansluiting met Expeditie Harlingen worden gerealiseerd. Zo is er bijvoorbeeld nog geen concrete invulling voor een mogelijk waterelement bij het monument van Tjerk Hiddes op de Grote Bredeplaats.
 - ▶ Ontwikkelvlek Nieuwe Willemshaven: er wordt gewerkt aan een initiatief voor de realisatie van een hotel, tussen DOK5 en Het Brouwdok. In de plannen kunnen mogelijk onderdelen van Expeditie Harlingen worden ondergebracht, in de plint of op de bovenste etages.
- Bijvoorbeeld een visrestaurant, een uitkijkpunt, soundcatchers en panoramapanelen.
- ▶ Op cultureel vlak zijn er voldoende kansen en mogelijkheden: er kunnen culturele evenementen worden geprogrammeerd die aansluiten bij Expeditie Harlingen. Er zijn diverse culturele mogelijkheden: een operazanger die scheepsmotoren imiteert, een muziekfestival met historische schepen als podium, en andere kleinschalige evenementen zoals lichtinstallaties en maritieme kunstfestivals. Daarnaast sluit dit aan bij de Evenementenvisie Harlingen (evenementenbeleid) en het subsidiebeleid. Binnen deze kaders kan worden onderzocht hoe maritieme evenementen verder gestimuleerd en versterkt kunnen worden in relatie tot Expeditie Harlingen.
 - ▶ Levend straattheater: immersief theater is een opkomende vorm van theater, waarbij je als toeschouwer zelf onderdeel bent van de voorstelling. In Deventer vindt al jaren het populaire Dickens festival plaats, waarbij de stad verandert in een levendig straattheater. Veel maritieme verhalen uit Harlingen lenen zich goed voor een levend straattheater. Bijvoorbeeld de dagen voorafgaand aan het vertrek van Klaas Hoekstra - de laatste Harlinger walvisvaarder. Of de glorie dagen van de Friese Admiraliteit in Harlingen.
 - ▶ Strand van Harlingen: Ondernemers hebben aangegeven dat ze behoefte hebben aan opwaardering van het gebied nabij het strand. Meer aanbod, horeca en een schoon strand hebben een positief effect op het aanbod nabij.
 - ▶ Een herkenbare toegangspoort voor de Nieuwe Willemshaven die duidelijk markeert waar het Expeditiecentrum zich bevindt: het startpunt van je expeditie.

- ▶ Sil de potvis ligt in de opslag bij Naturalis. Het zou fantastisch zijn als Sil terugkeert naar Harlingen en een prominente plek krijgt in Expeditie Harlingen. Mogelijk kan Sil in de buitenlucht worden geplaatst op de Nieuwe Willemshaven, en uitsteekt boven de keermuur als een landmark. Skeletten van potvissen en walvissen zijn een enorme publiekstrekker. Voor presentatie in de buitenlucht dient het geraamte wel goed beschermd te worden. Als alternatief kan worden onderzocht of een 3D-print van Sil een haalbare optie is.
- ▶ Port of Harlingen biedt kansen om onderdelen van Expeditie Harlingen onder te brengen. Denk aan een interactieve tentoonstelling over scheepvaart, of een immersieve ervaring over de ontwikkeling van de Harlinger haven door de eeuwen heen.
- ▶ KNRM werkt aan plannen voor vernieuwing/verbouwing van het reddingstation op de kop van de Nieuwe Willemshaven. De KNRM heeft kenbaar gemaakt dat ze openstaan voor het realiseren van een bezoekersfunctie die kan aansluiten bij Expeditie Harlingen.
- ▶ Sponsoring van organisaties kan resulteren in extra financiering voor de realisatie van Expeditie Harlingen. Het is zinvol om de mogelijkheden voor sponsoring te onderzoeken. Denk aan grote zakelijke partijen zoals Bidfood (waar Veltman Vis nu deels onderdeel van is). Maar ook kleinere partijen en/of privépersonen, die in ruil voor zichtbaarheid financiële bijdragen kunnen leveren.
- ▶ De Maritieme Academie beschikt over simulatiesoftware die mogelijk ook ingezet kan worden voor een interactieve simulatie in Expeditie Harlingen.
- ▶ De Witte Swaen, reconstructie van het expeditieschip van Willem Barentsz, gebouwd door de Stichting Expeditieschip Willem Barentsz, kan worden ingezet als varende ambassadeur van Expeditie Harlingen. Een goed voorbeeld is de Kamper Kogge, die ingezet wordt als varende ambassadeur van Kampen. Dit heeft het toerisme van Kampen een flinke boost gegeven.
- ▶ Rederij Doeksen en de terminal op de Waddenpromenade: onderzoeken of een samenwerking tot stand kan komen met de rederij. Zo kan er gedacht worden aan een mini-expeditiecentrum in de terminal of op een van de veerboten. Wellicht heeft Doeksen ook andere belangen bij promotie van Expeditie Harlingen nu ze ook een hotel hebben in Harlingen.
- ▶ Vanuit de verschillende Waddeneilanden is een initiatief gestart dat zich richt op een betere dosering van de instroom van toeristen. Mogelijk kunnen hier interessante arrangementen ontstaan.
- ▶ Waddenvereniging geeft aan geïnteresseerd te zijn in DOK5 als vestigingslocaties. De vereniging zou kunnen bijdragen aan het renoveren van het pand.
- ▶ Samen met de HWSV kan aanbod voor de pleziervaart worden ontwikkeld, zoals zeil-, sup- en kano-activiteiten die aansluiten bij het maritieme karakter van Expeditie Harlingen. Ook biedt de jaarlijkse HT Race kansen voor samenwerking en zichtbaarheid.

CREDITS

Opdrachtgever

31+ (0)517 492 222

info@harlingen.nl

harlingen.nl

tapart

+31 (0)50 211 0510

info@tapart.me

tapart.me

